

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Бердянський державний педагогічний університет
Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

**Актуальні питання підготовки майбутніх
фахівців педагогічної освіти в умовах
освітніх трансформацій**

МАТЕРІАЛИ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 378.091.21:005.6

ББК 74.58

А 43

Друкується за рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 8 від 28.12.2017 р.)

Редакційна колегія:

Аносов І. П. - доктор педагогічних наук, професор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Коробченко А. А. - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і педагогічної майстерності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Рецензенти:

Нечипоренко В. В. - доктор педагогічних наук, професор, ректор Хортицької національної начальньо-реабілітаційної академії Запорізької обласної ради.

Крижко В. В. - кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки вищої школи, управління навчальним закладом та методики викладання суспільствознавчих дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

А43 Актуальні питання підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти в умовах освітніх трансформацій: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (21 грудня 2017 р., м. Мелітополь). – Мелітополь, 2017. – 204 с.

До збірника ввійшли матеріали, що репрезентують результати досліджень з актуальних питань підготовки майбутніх фахівців педагогічної освіти у вищій та загальноосвітній школі.

Для науковців різних профілів, викладачів, вчителів та студентів.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

УДК 378.091.21:005.6.

ББК 74.58

© Автори публікацій, 2017

ЗМІСТ

Авдюкова О.

Підготовка до науково-дослідної діяльності майбутніх педагогів 6

Антибура Ю. П.

Формування інформаційно - цифрової компетентності учнів на уроках історії засобами медіаконтенту 10

Бельчева Т.Ф., Волобуєва О.С.

Самоменеджмент керівника навчального закладу як запорука успішної діяльності учасників навчально-виховного процесу 17

Бельчева Т.Ф., Ісмаїлова Л

Управління міжкультурною взаємодією старшокласників у навчально – виховному процесі загальноосвітньої школи..... 22

Бунчук О. В., Літошенко І. А.

Професійний саморозвиток керівника дошкільного навчального закладу в умовах неформальної освіти 27

Воровка М.І., Манусевич К.

Особливості педагогічних конфліктів та шляхи їх вирішення 32

Головкова М. М., Гарковець Є.

Формування професійної компетентності майбутнього вчителя шляхом гуманізації процесу навчання 37

Головкова М. М., Ніколенко А.

Сутність та структура професійної компетентності педагога 44

Головкова М. М., Посулько Г.С.

Самоосвіта як шлях удосконалення професійної компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу..... 53

Давидова С. В.

Професійна компетентність учителя образотворчого мистецтва 59

Дудко Я. В.

Інформаційне забезпечення процесу управління виховною роботою у вищому педагогічному навчальному закладі України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)..... 65

Єрмак Ю. І., Грицаєнко Т.	
Особливості формування у майбутніх викладачів внаслідок готовності до науково-педагогічної діяльності	71
Жгір І. М.	
Компетентнісно-орієнтовані задачі як засіб формування математичних компетентностей учнів у процесі вивчення теорії ймовірності в курсі алгебри та початків аналізу	76
Ізбаш С. С., Усатий В. С.	
Навчання впродовж життя як стратегічний принцип освіти	81
Ізбаш С. С., Пахомов С. А.	
Інформаційно-цифрова компетентність як складова структури професійно-педагогічної компетентності майбутніх бакалаврів освіти	86
Коробченко А. А., Елькін М. В., Головкова М. М.	
Організація науково-дослідної діяльності майбутніх фахівців у сучасному вищому педагогічному закладі освіти	91
Коробченко А. А., Супрун К. А.	
Сутність поняття «естетична культура вчителя»: теоретичний аспект	104
Кучерков О. О.	
Педагогічні умови підвищення рівня професійної компетентності вчителя фізичної культури	113
Литвиненко М. Ю.	
Народна педагогіка про формування національної гідності молоді	122
Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В.	
Компетентнісний підхід у сучасному освітньому процесі з біології в Україні	128
Луценко В. С.	
Готовність керівника дошкільного навчального закладу до інноваційної діяльності	138
Луценко Ю. І., Сюсюкан Ю. М.	
Міжпредметні зв'язки математики з фізикою при викладанні алгебри та початків аналізу в старшій школі	143

Попелешко Ю І.

Експериментальне дослідження аксіологічного виміру орієнтації майбутніх учителів 148

Проценко А. А.

Специфіка професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури 162

Окса М.М., Радькова В.

Професійна культура і творчість в діяльності вчителя 167

Ніколєнко А.

Педагогічні умови формування управлінської культури майбутніх учителів загальноосвітніх навчальних закладів 173

Окса М.М., Тарбунова Н.В.

Розуміння і тлумачення в навчальних посібниках з педагогіки педагогічних закономірностей 178

Турченко Г., Стрілець О.В

Реалізація міжпредметних зв'язків математики і фізики при викладанні геометрії 186

Чайка Т.С., Окса М.М.

Культура управління у навчально-виховному процесі підготовки майбутнього вихователя 191

Шлеїна Л.І.

Науково-педагогічні засади гендерної компетентності у системі вищої освіти 196

Воровка М.І.

Вплив комсомолу УРСР на створення гендерної асиметрії 203

3.Козак Л. В. Особливості інноваційної професійної діяльності викладача дошкільної педагогіки і психології / Л. В. Козак // Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції «1025-річчя історії освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи» (22.05.2014, м. Київ). – К., 2014. – С. 110–119.

4.Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упор. Г. О. Сиротенко. – Полтава, 2006. – 124 с.

УДК 371

Луценко Ю. І.

здобувач вищої освіти другого рівня

Сюсюкан Ю. М.

старший викладач

кафедри митематики і фізики

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ МАТЕМАТИКИ З ФІЗИКОЮ ПРИ ВИКЛАДАННІ АЛГЕБРИ ТА ПОЧАТКІВ АНАЛІЗУ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Вступ. Інтеграційні процеси, які відбуваються в суспільстві, зокрема, наукових, технічних і соціальних знань, засвідчують: названі реалії становлять одну з умов існування й розвитку світу, людини в ньому. Освітньою моделлю інтеграційних процесів, які відбуваються в природі та соціумі, є педагогічна інтеграція. Дидактичні основи інтеграції змісту освіти і змісту навчання визначаються кінцевою метою освітнього процесу – потребою в передачі соціального досвіду суспільства, залучення особистості до діяльності соціуму. Кожна навчальна дисципліна, яка представляє одну з галузей наукових знань про реальний світ і способи його пізнання й перетворення, повинна розкривати, витлумачувати можливі взаємозв'язки

наук і тенденції їхнього розвитку. Інтеграція навчальних дисциплін і синтез наукового знання на рівні міжпредметних зв'язків (МПЗ) ґрунтуються на матеріальній єдності світу й цілісності особистості. Досягнення таких цілей педагогічної освіти, як цілісний розвиток особистості, підвищення рівня фундаментальної й професійної підготовки, можливе за умови впровадження МПЗ у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи. Аналіз навчального процесу, свідчить про наступне: знання учнів з фізики та математики не завжди досить глибокі і міцні, особливо в старших класах. В умовах зміни концепції математичної освіти повинна змінитися і концепція міжпредметних зв'язків фізики і математики.

У педагогічній літературі з проблеми МПЗ (С.У.Гончаренко, О.В.Сергеев) найбільш ґрунтовно висвітлено теоретичні, змістові й процесуальні аспекти в галузі загальної середньої освіти та роботи вчених-методистів, які затверджують необхідність здійснення міжпредметних зв'язків математики і фізики, застосування математичних знань на уроках фізики, узгодженого викладання цих дисциплін.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці дидактичної ефективності встановлення й реалізації МПЗ математики з фізикою.

Виклад основного матеріалу статті. Математика є універсальною мовою, яка широко застосовується в усіх сферах людської діяльності. На сучасному етапі різко зростає її значення у розвитку суспільства [3]. Велике значення має математика і в розвитку особистості, в становленні її світогляду, розвитку мислення і інших якостей. Ці дві обставини і визначають роль математики в системі шкільної освіти, в підготовці кожного сучасного суспільства до повсякденного життя і трудової діяльності. Від рівня математичної підготовки школярів залежить викладання фізики, тому що методи, способи, засоби і прийоми для вираження залежностей між фізичними величинами дає математика. Це підтверджують слова англійського фізика П.Дірака: "Фізичний закон повинен бути математично

красивим" [2].

Посилення практичного спрямування матеріалу з математики в процесі навчання, що передбачає вироблення в учнів умінь і навичок для застосування отриманих знань у практичній діяльності та при вивченні суміжних предметів, покращує загальний рівень освіти школярів. З цієї метою на уроках математики з успіхом використовують прикладні задачі, які сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів та підвищенню їхнього інтересу до навчального предмета. До кожної теми шкільного курсу математики можна підібрати цікаві та корисні задачі, які розкривають прикладні аспекти математики в споріднених навчальних предметах, зокрема у фізиці.

Ми проводили експериментальну роботу по дослідженню методики застосування міжпредметних зв'язків математики і фізики як засобу підвищення якості знань учнів на уроках алгебри та початків аналізу під час вивчення теми «Похідна. Застосування похідної». Розглянемо деякі фрагменти уроків з застосуванням міжпредметних зв'язків математики та фізики на уроках алгебри та початків аналізу з теми «Похідна. Застосування похідної». До кожної теми з розділу похідної ми запропонували задачі різних рівней складності, в яких зосить чітко реалізован принцип міжпредметності математики та фізики. Ці задачі ми розв'язували на кожному уроці. Вони замінюють чисто алгебраїчні задачі з підручника і також можуть бути використані як додаткові задачі. Умови до задач розміщені у додатку 1. З метою виокремлення та унаочнення запропонованих задач, ми їх розмістили перед конспектами уроків, не розміщуючи їх в самих конспектах. Запропоновані нами розробки конспектів уроків з реалізацією міжпредметних зв'язків математики та фізики при вивченні алгебри та початків аналізу містяться в додатку 1. Розглянемо деякі задачі, в яких реалізується принцип міжпредметності.

При вивченні теми «Похідна. Механічний та геометричний зміст похідної» пропонуємо наступні задачі [1]:

1. Залежність шляху від часу виражається функцією $s=5+3t$, де s – у сантиметрах, t – у секундах. Знайдіть швидкість v руху тіла.

2. Прямолінійний рух точки задано рівнянням $s=3t^2-2t+5$, де t – у секундах, s – у метрах. Знайдіть швидкість руху точки в момент часу $t=5$ с.

3. Ліфт після ввімкнення рухається за законом $s=1,5t^2+2t+12$. Знайдіть швидкість руху ліфта через 5 с.

4. В який момент часу струм у колі дорівнює нулю, якщо кількість електрики, яка проходить через провідник, задається формулою $q=2t+\frac{1}{t}$?

5. Температура тіла T змінюється залежно від часу t за законом $T=0,5t^2-2t$. З якою швидкістю нагріється це тіло в момент часу $t=5$ с?

Приведені задачі, та задачі, які побудовані за таким же принципом, зіграли велику роль у розвитку в учнів навичок застосування на практиці теоретичних знань, одержаних при вивченні похідної та її застосування. В таких задачах можна розглядати різноманітні застосування похідної у виробництві, науці, техніці, промисловості, народному господарстві. Учні побачили прикладний характер похідної в фізичних задачах.

При вивченні теми «Похідні елементарних функцій» розглянемо наступні задачі: 1. Точка рухається прямолінійно за законом $s(t)=\frac{3}{2}\sin\frac{\pi}{2}+1,5$. Знайдіть прискорення руху точки на прикінці 3-ої, 5-ої і 7-ої секунд.

2. Заряд q у провіднику змінюється з часом за законом $q=\frac{5}{2}\cos^2\frac{\pi}{2}+2t^3$. Знайдіть силу струму провідника в момент часу $t=3$ с, якщо $I(t)=q'(t)$.

3. Мідна кулька, підвішена до пружини, здійснює гармонічні вертикальні коливання з періодом $T=8$ с, амплітудою $A=1,6$ м, початковою фазою $\varphi=0$. Знайдіть зміщення, швидкість та прискорення кульки в момент часу $t=1$ с, якщо відомо, що $x(t)=A\sin\frac{2\pi}{T+\varphi}$, де $x(t)$ – зміщення кульки.

4. Швидкість руху поршня в циліндрі описується функцією $v(t)=v_{max}\sin(5t+6)$, де v_{max} – максимальна миттєва швидкість розгону в процесі

робочого ходу. Знайдіть функцію, що задає прискорення.

Після розгляду цих задач, можна зробити висновок, що міжпредметні зв'язки сприяють формуванню в учнів цілісного уявлення про явища природи, допомагають їм використовувати свої знання при вивченні різних предметів, показують комплексний підхід до навчання.

Ці задачі охоплюють всі пройдені попередю теми та передбачають творчу самостійність учнів і характеризують найвищий рівень умінь реалізації внутрішньо-предметних зв'язків. В процесі виконання таких завдань школярі розкривають для себе нові сторони досліджуваного матеріалу і найбільш повно проявляють свої математичні здібності. Реалізація міжпредметних та внутрішньо-предметних зв'язків здійснюється учнями на рівні перенесення знань, умінь і навичок в нові умови. Такий вид задач, що вимагає більш складних видів діяльності, дозволяє школярам накопичувати досвід творчої діяльності. У подальшому планується дослідження методичних особливостей конкретних тем шкільного курсу фізики для реалізації міжпредметних зв'язків у класах медичного і біологічного профілю:

з метою детального ґрунтового вивчення підручників та навчальних програм для природничого профілю пропонувати завдання на порівняння змісту навчального матеріалу, написання конспектів до уроків, створення структурно-логічних схем з внутріпредметними та міжпредметними зв'язками, підготовку матеріалу для презентації, проектування програмних педагогічних засобів, сайту;

застосовувати прийоми мотивації навчання. Наприклад, міжпредметне значення математики і фізики для біології та медицини;

формувати уміння і навички складати та розв'язувати питання та задачі з міжпредметними зв'язками, якісні задачі прикладного змісту.

Висновки. Отже, міжпредметні зв'язки математики та фізики в процесі навчання старшокласників в більшій мірі реалізуються через використання їх на уроках і як свідчить практика вони сприяють підвищенню ефективності

формування вміннi використовувати набутi знання у майбутньому.

Література

1. Бевз Г.П. Алгебра (Алгебра і початки аналізу): підр. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: академ. рівень, профіл. рівень/ Г.П.Бевз, В.Г.Бевз, Н.Г.Владимірова. - К.: Освіта, 2011. -400 с.
2. Далингер В.А. О некоторых приемах реализации связей "математика-физика" / В.А Далингер // Физика в школе. 2003. – №3. – С. 28–34.
3. Смержевський Л.О. Про використання фізичних задач в шкільному курсі математики / Л.О. Смержевський, Ю.Л. Смержевський // Зб. наук. праць Кам.-Под. педуніверситету: Серія педагогічна: Дидактика природознавчо-математичних дисциплін та освітніх технологій, 1999. - Вип. 5. - С. 193-197.

УДК 378: 37.047

Попелешко Ю І.

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки і педагогічної майстерності

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АКСІОЛОГІЧНОГО ВИМІРУ ОРІЄНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Вступ. Побудова демократичного громадянського суспільства в Україні вимагає подальшого реформування й модернізації системи освіти, надання національної та гуманістичної спрямованості. Тому одним із першочергових завдань сьогодення має стати виховання майбутніх учителів та формування основи їхньої життєвої концепції. Сьогоднішні студенти, що обрали професію вчителя, у якій домінує розумова праця та високий рівень спеціальної освіти, будуть завтра приносити користь суспільству, керуючись принципами, орієнтованими виключно на гуманістичні цінності.

Мета статті - висвітлити результати дослідження сформованості